

Marzsó testvérek, Hevér Ferencz, Bodócs István, Bydló Hubert, Szekér Mihály, Máyer Jenő, Divéky Manó, Ács Nagy István, Joó István, Borosnyay Oszkár, Cservenka Sándor, Szász Andor, Kósa Miklós, Lázár Bertalan, ifj. Barthonek Károly, Znojemszky Nándor, Landesmann Oszkár, Zurányi Gusztáv, Kutlik Félix, Koscs Antal, Gálffy Sándor, L. Gyárfás Elemér, Paresetich László, Vécei Ferencz, Deutsch Jenő, Fellner József, Molnár Aladár, Emmerling László, Bigler Aladár, ifj. Hampel József, *Vértés Gusztáv*, ifj. Szóts Farkas, Possel István, Politzer Hugó, Géczy Géza, Kuzma Albert, Steinberger Károly, Hild Lajos, Vadas Zoltán, Czikker Ferencz, Neoschil Antal és Sándor, Akay Elemér, Bolla Gyula, Radó Ferencz, Deutsch Ignác, Jurenák Géza, Vargha László, Pászthory Ödön és Imre, Przybilla Jenő, Jankó Béla, Engel Tibor, Laufer István, Prenoszil Béla, Muhr Gyula, Szauer József, Poszsvék Rudolf, Horvát Andor, Ruzs Guidó, Giller János, Inselt Lajos, Pollak Adolf, Gotláb István, Kiszely Géza, Nagy Rudolf, ifj. Simay Vilmos, Fejér József, Kikaker Ernő, Reszely János, Zombory Géza, Szeremley Császár Loránd, Apfel Emil, Szőgyény István, Donáth Géza, Kardos B. Árpád, Dely István, Simonyi Kálmán, F. Latsny József, Schandru Endre, Papp Szász Tamás, Kurja Jenő, Eckhardt Elek, Blau Miksa, Csiba Győző, Reich Armin, László Pál, Goldfeld Jenő, Barczen Gábor, Krepelka Ferencz, Huber Oszkár, Balassa László, Antony Gyula, Vida Károly, Jámor László, Fejérváry Iván, Jankovics Ferencz, ifj. Prokopp Sándor, Alexy Lajos, Grossmann Árpád és Jenő, Steiner Albert, Fursatz Lipót, Rotter Rudolf, Harmath Iván, Dömötör Lajos, S. Balás Imre, Fink Tibor, Viski Jenő, Schäffer Lipót, Schlesinger Arthur, Lindenfeld József, Kollmann Jenő, Pinhack Rezső, Schulz Károly, Weiss Aurél, Szentpétery Aladár, ifj. Hetényi Ákos és Endre.

A kitűzött könyvjutalmat (Gaal M. «A kard és lant hőse») *Vértés Gusztáv* szolnoki főgimn. tanuló nyerte meg.

A Vörösmarty-szobor javára «Vörösmarty-szám»-unk fejében folytatólagosan a következő tanintézetektől kaptunk adományokat:

Múlt heti kimutatásunk	1087 kor. 77 fill.
Karczagi ev. ref. gimnázium «Petőfi-önképzőkör»-e	5 « 71 «
Kogutowicz Károly Budapest	1 « — «
	1094 kor. 48 fill.

SZERKESZTŐI TELEFON.

Tudósító. A két előbbi gyűlésről későn küldötte be a tudósítást. Ezért nem hozhattuk. — **S.** (Anyámhoz.) Ez már egy kissé czikornyás, nem elég meleg és közvetlen. A képek halmozása nem válik hasznára. — **Mese.** Jámor kis tákolmány ez, fiam. Számáld meg a verssorokban a szótagokat. Ez nagyon fontos dolog a versírásban. — **D. B.** (Székelyudvarhely.) Legjobb lesz, ha Anyos Pál, Csokonai és Tompa Mihály elégiáit elolvassa. Ezekből bőségesen meríthet anyagot. Előbb a költőket kell olvasni, azután a róluk írt műveket. Tételt csak így tudja sikeresen megoldani. — **Löwy József.** (Losonc.) 1. Azok a számok már nem kaphatók 2. Bélyegalbum közlését mi nem ígértük meg. Időnkint közlünk bélyeg-ujdonságokat. Forduljon levélben Zakariás Sándor úrhoz (Kassa) ő ad a bélyeg-újságra vonatkozólag önnek fölvilágosítást. Arany és Vörösmarty műveit megkaphatja a Franklin-Társulatnál. Arany összes művei különféle kiadásokban jelentek meg. A legolcsóbbnak 30 korona az ára. Teljes Vörösmarty (verses műveit) megkaphatja két kötetben 10 koronáért. A többieket bármely könyvkereskedő megszerzi önnek. — **L. J.**

(Szatmár.) Gyűjtőívet küldtünk. A két regényfolytatást megkaphatja, ha 60 fillért előre beküld. — **Weiss Aurél.** Verne most is él, a 72-dik évében jár, sőt most kezdett meg egy érdekes regényt, melyet a «T. L.» jövő évi folyamában mi is közlünk. — **Márczius idusára.** A korai fecske megérkezett. Kissé törődött, bár hatalmasan akar szárnyalni. Dicséretes az ön lelkesedése, de csak ficsérkel, s az óda fenségesebb hangokat kíván. A szellemes leveleket szeretjük, ha igazán szellemesek. — **B. J.** Hexameteri jól perdülnek, de tartalom dolgában sovány a vers. A hexameter ma csak az epigrammai versekben használatos. — **Veterán Bandi.** Édes fiam, az ilyen holmik a diák-szobában még hahotát is keltethetnek, de kinyomatva nagyon szürkén festenek, bár úde zöltség van bennök elég. Még nyolcz-tíz évig írj csak a magad és barátaid mulattatására. — **Alföldi.** Az értekezést megkaptam, s mihelyt időm lesz reá, elolvasom. Akkor mondok róla véleményt. Addig türelm! **F. J. H.** Dolgozatait elolvastuk. Szorgalmas összeállítás, a mint hogy ennél több nem is lehet. Az ilyenféle fejtegetéseknek az önképzőkör vagy a poétikai óra a legalkalmasabb színtere. Mi szakítottunk a «T. L.» azzal a régi szokásával, hogy ilyesmit közöljünk, mert arról győződöttünk meg, hogy rendszeresen az íróját szokta csak érdekelni. A mi közönségünk ezerfejtű és ezerizlésű. Nagyon meg kell tehát válogatnunk, hogy mit és minő formában adunk. — **F. J.** Nemi módosítással sorát kerítjük. — **Kún fiú.** Vannak benne sikerültebb versek, de egyébként a tartalma sovány. Ellapul és száraz, krónikás hangúvá lesz. Azt a bizonyos értekezést használja fel az önképzőkörben. A tárgy meglehetősen kimerített, s az ilyen összehasonlítások, ha értékesek akarnak lenni, az illető költők teljes ismeretét kívánják meg. — **Sz. A.** (Rozsnyó.) Postaköltséget nem kell fizetni. Ha a 60 fillért beküldi, a két regény folytatását megkapja. — **R. Á.** (Homonna.) Ha már igazolványa van, az áthelyezés nehéz lesz, de azt kérheti, hogy abban a városban szolgálja, a hol tetszik, ha ott önkéntes-iskolát állítanak föl. Forduljon kérésével az illető hadkiegészítő parancsnoksághoz. — **Kurja Jenő.** Oszloprejtvényed zavaros, meg különben is nagyon könnyű. — **E. E.** Nem szükséges. — **K. E. B.** Jaj, be éktelelül gyenge vers! Fiam, nem fájt a szíved, hogy ezt írtad? — **K. K.** Ajánljuk *Ferenczy István* «Eletpályák» című könyvét. Abból minden irányban talál tájékozást, még pedig hivatalos adatok alapján. Kapható minden könyvkereskedésben. — **Nagy József.** A kis történetke még nem üti meg a mi mértékünket. Nagyon vázlatos, kevés benne a mag, de a stílusod könnyen folyó, nem terjedős. Ez pedig a te korodban már örvendetes jelenség. — **E. J.** (Temesvár.) A szerkesztőséget a kiadóhivatallal nem kell összetéveszteni. De akár az egyikről van szó, akár a másikról, egy kissé szokatlanul hangzik a te szájadból, hogy «rossz néven veszem»... ugyan, ugyan! Egy kis szerénység, öcsém! Írásod oly szájalmasan csunya, hogy még a nevedet sem lehet jól elolvasni. Valószínűleg ezért maradt ki a megfejtők sorából. — **Cs. Gy.** Csak fejtegesse meg a rejtvényeket, s ha a szerencse kedvez, nyer úgy is, ha egyet-kettőt fejt meg. — **Kérdőzősködő.** Egyik közelebbi számunkban cikket írok róla. Ez lesz majd önnek a felelet.

AJANDEKUL

kiválóan alkalmasak a

fotografáló készülékek,

Laternamagikák, Sciopticonok, mivel szárazkötöt és tanulságos időtöltést nyújtanak. B3 választékban kaphatók 8965

Vesprémi Samu utóda

PEJTSIK KÁROLY

fényképező-czikkek szaküzletében,

Budapest, IV., Károly-utca 1

Január hó 1-től füzetlet, IV., Város ház-utca 1. szám, Standard-palota Kossuth Lajos-utca sarok.

Arjegyzék kívánatra ingyen.

Kodakok, albumok, kartonok.

FRANKLIN-TÁRSULAT NYOMDÁJA.

TANULÓK LAPJA

A nmélt. vallás- és közoktatási miniszterium által 1896. május 26-án kelt 26808. sz. alatt, Budapest székesfőváros tanácsa által 1895. augusztus hó 20-án 7376. szám alatt ajánlott középiskolai ifjusági hetilap.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK :	FELELŐS SZERKESZTŐ	SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
Negyed évre ... 2 kor. 40 fill.	GAAL MÓZES.	Budapest,
Fél évre... .. 4 kor. 80 fill.	Kiadja a Franklin-Társulat magyar irodalmi intézet és könyvnyomda.	IV. ker., Egyetem-utca 4. szám.
Egész évre ... 9 kor. 60 fill.		Kéziratokat nem adunk vissza.
Megjelenik minden vasárnap.		

OLVASMÁNYAINK.

Szerkesztői üzenet.

Megfelelek nektek arra, a mire kértetek. Nem különbös dolog, hogy mit és miképen olvasunk. Mióta a betűk titka megnyílt előttünk: be sok millió betűn szalad végig a szemünk, de vajjon hol van az a német statisztikus, a ki számot tudna arról adni: vajjon hány gondolatnak, eszmének, ismeretnek a nyoma marad meg agyunkban? Hányat szalasztunk el ugyanabban a pillanatban, midőn a mondatnak végére jutottunk; hányat nem fogtunk fel helyesen, s hány tapadt oda emlékezetünk táblájára?

Manapság igen sokat olvasunk, mert végtelen sok alkalom kínálkozik reá. A tisztas *ábécé* jámbor szavai, apró versikéitől kezdve a tudományos művek vastag kötetéig csak olvasunk, olvasunk. Van mindenkinek az életében bizonyos időszak, a mikor valóságos olvasó-düh szállja meg. A könyvek igézetes bűbája tartja fogva. Nem válogat: ma vers, holnap hátborzongató, rémes történet, azután szindarab, kalandos leírás, ismeretterjesztő cikkek — ezek aztán valóságos harczot vívnak bennünk. Mindenik követeli a maga elsőbbségi jogát, mindenik szebbnek, fontosabbnak akar látszani, s végül az lesz a győztes, mely jobban megmarad az agyban, a szívben, a mely leginkább egybehangzik egyéni mivoltunkkal.

A sok százezer meg százezer szó közül, melyen végig tánczol a szemünk, néhány ezer a miénk lesz. Hűséges szolgálk, akkor áll rendelkezésünkre, a mikor akarjuk, a többi ezer vagy közelebbi, vagy távolabbi ismerősünk, s még mindig nagy lesz azoknak a szavaknak a száma, melyekkel nem ismerkedtünk meg, s talán soha sem is fogunk az életben találkozni.

Az első, s épen nem megvetendő hasznunk az olvasásból tehát az, hogy szókinszünk észrevétel nélkül, de gyorsan gyarapodik. A ki megtartotta kis korában írt apró dolgozatait, s évek múlva olvassa el: az tapasztalni fogja, hogy milyen szegény volt egykor szavak dolgában, s minő gazdaggá lett az olvasmányok által. Ámde mi erre ügyet sem vetünk. A szavakat nem tanuljuk, azok maguktól, mintegy ingyen való jóakarattól szegődnek hozzánk. Egyszer halljuk — elfeledjük, tiszser halljuk — s a tizenegyedikszor már mi is használjuk. Az én kis fiam nem volt még három esztendő, mikor építő-kövecskéivel játszva így kiáltott fel: «nem csinálom, mert nagyon *komplikált!*» Ki tudja, mikor tapadt hozzá ez a magyarba oltott diák szó!

Ha a kisebb korunkban olvasottak tartalma idővel elmosódik, ha a mesék, kalandos történetek emlékezetünkben nem maradnak meg: ezen búsulunk nem szabad. Fölös hasznunk volt belőlük. Soha annyi kincset nem gyűjtöttünk, mint akkor.

Ámde fejlődünk is, ismereteink köre tágul. A mese iránt még megmarad a fogékonyságunk, szeretjük az érdekes történeteket, érdeklődünk a történelem iránt, a tudománytól sem idegenkedünk, kinek-kinek a maga egyéni hajlama szerint van valamire külön is kedve.

Olvasmányaink most már nem mulattató eszközök, hanem hathatós közvetítői az ismeretszerzésnek. Most már nem szabad a szemünket lázas sietséggel végig tánczoltatnunk a sorokon. Megmegállunk, s gondolkodunk az olvasottak felett. Egy-egy fejezet végén papírra vetjük az olvasottaknak lényegét. S midőn végére jutottunk az egésznek: végig olvasgatjuk jegyzeteinket, avagy a tartalomjegyzék során mintegy számon kérjük

önmagunktól, hogy mit is olvastunk — mit is *tanultunk*.

A mi nagyon tetszett, s a mi nagyon jól megértettünk, arról be tudunk számolni önmagunknak. Ezzel azonban nem szabad megelégednünk, hozzá kell magunkat szoktatnunk, sőt fegyelmelnünk kell elménket: hogy *másnak* is be tudjunk olvasmányainkkal számolni.

A ki értelemmel és figyelemmel olvas, annak könnyű munkája lesz; a kinek jó az emlékező tehetsége, az játszva végezheti, csak az a kérdés, hogy milyen tartós az emlékezése. Mindenkép kívánatos az, hogy fontos olvasmányainknak rövid tartalmát lejegyezzük. Ezt a beszámolást azonban már korán kell megszoknunk, mert a kinél nagyobb a jóra való restség, mint az író-készség, az soha sem szokik hozzá.

Néha egy-két szó, egy-egy név elég, hogy a gondolatoknak vagy eseményeknek az egész sorozatát juttassa eszünkbe. A nagy szónokokról is olvassuk, hogy két-három óráig tartó beszédeknek a főgondolatait, a *vázlatát* vetik csak papírra, s az elég nekik arra, hogy tárgyuokról a kellő sorrendben tudjanak beszélni.

Valaminek — főleg elbeszélő vagy drámai műveknek — a tartalmát röviden és szabatosan elmondani: egyike a legnehezebb dolgoknak. Ehhez tehát fegyelmelnett elme, világos gondolkodás, nagy gyakorlottság kell. Az emberek — ifjak és öregebbek egyaránt — rendszeren a részletek kátyúiban feneklenek meg. A sok fától nem látják az erdőt. Szakasztott úgy járnak, mint a kis diák, a ki az összetett mondat útvesztőjében ide-oda bolyong, s ha valami jótékony tündérrék ki nem vezeti belőle — elvész benne.

A lényegest kell keresni, attól a lényegtelen el kell választani. Bonyolultabb történetek hasonlitanak egy-egy hatalmas kanyargó folyamhoz, melybe jobbról-balról tömérdek mellékfolyó szakad; ha eredetétől a tengerbe szakadásáig akarjuk kísélni: vigyázzunk, hogy a mellékfolyók valamelyikére ne tévedjünk.

A ki rövidebb olvasmányokról szabatosan, röviden be tud számolni, s ehhez a beszámoláshoz jó korán hozzá szokik — azt én nem féltsem az öt kötetes történeti regénytől sem.

Az olvasmányokról való szóbeli beszámolóhoz is korán kell hozzá szoktatnunk magunkat. Az apró állatmeséktől kezdve fel hosszabb szónoki művekig: nagy utat teszünk meg. Eleinte nyikorogva megy, nem találjuk meg a kellő kifeje-

zést — ámde, ha évről-évre gyakoroljuk: ebben is mesterekké válhatunk.

A ki bátran, mindig összefüggő, épkezláb mondatokban tanul meg felelni az iskolában, s nem akad el minden harmadik szónál, nem nyög és tekint zavartan tévo: az később akár félóráig is tud ügyesen felelni. Az iskolai tantárgyaknak mindenike ad alkalmat arra, hogy az összefüggő előadásban gyakoroljuk magunkat. No meg később az *önképzőkör* a mező, hol mindenki próbára teheti ebbeli ügyességét. Ha pedig akad olyan, a kit a nagy tömeg, esetleg az osztály is zavarba ejt: annak minden erejét meg kell feszítenie, hogy szerencsétlen félszégét legyőzze. *Mert erős akarattal legyőzhető.*

Gyűljön össze két-három diák, esetleg egy egész osztály közös olvasásra. Egyik, a ki értelmesen és szépen olvas, előveszi az illető költői, vagy egyéb művet. Elolvas belőle valami összefüggő részt. A többi figyel. Akkor aztán röviden összefoglalja az arra vállalkozó. Esetleg megbeszéljük, ha a tárgy olyan; kölesönösen figyelmeztetik egymást az olvasott résznek költői szépségére, az eszmék magasztosságára, s mikor mindenki megértette, tovább olvasnak. Az ilyen közös olvasásnak kimondhatatlan nagy a haszna.

A szavalás, úgy a verses, mint a prózai művek előadása is hathatósan elősegíti, fejleszti a beszédbeli ügyességet. Ámde beszámolni olyan műről, melyet nem olvastatok valamely tartalmi kivonat után, esetleg annak szóról-szóra való megtanulása és recitálása: véghetetlen önámítás és rendszeren balul üt ki. Öszinte ember nem is számolhat be olyasmiről, a mit nem olvasott.

Ime röviden a dolgok summája: olvassatok értelemmel és figyelemmel; jegyezzétek le a lényeges dolgokat, ebből kerekedik ki a tartalom; szokjatok hozzá a szabatos és bátor előadáshoz: akkor aztán az a bizonyos félelem, mely az érettségi vizsgálatot olyan rémesnek festi: önmagától elmúlik.

Különbén, — ezt csak úgy mellékesen jegyzem meg — a ki *csak* az érettségi vizsgálat kedvéért olvas — annak kár könyvet venni a kezébe.

Oh a nemesnek áldásos hatása
Évszázadokra terjed és kihat.
A mit elérhet lelkünk szárnyalása
Nem érhető el mindaz itt alant.
Azért ő él még, ha innen kimúl is;
Mint a míg élt: szintúgy most sem pihen,
A jó tett, a szép szó halhatatlanul is
Munkál, mikép halandó létiben.

Goethe.

POMPÉJI PUSZTULÁSA.

Bulwer regénye. Átdolgozta Gaal Mózes. 21

— Jól van, virágárusleánya, jer közelebb és ülj le!

Az egyik szolgáló széket hozott, s Nydia leült. Julia néhány pillanatig kissé megzavarodva nézett a thesszáliai

leányra. Aztán intett rabnőinek, hogy távozzanak, s az ajtót csukják be maguk után.

Mikor magukra maradtak így szólott:

— A nápolyi Jone szolgálatában vagy úgy-e?

— Jelenleg az ő házában lakom.

— Igaz, hogy nagyon szép?

— Nem tudom. Hogy is tudhatnám...

— Igaz, igaz, arra nem is gondoltam. De ha látni nem is látod, hallani, csak hallasz. Mit mondanak róla a többi rabnők?

— Azt mondják, hogy nagyon szép.

— Azt mondják-e, hogy karcsú?

— Mondják.

— Ha tükröm igazat mond, úgy én is az volnék. — Fekete a haja?

— Úgy beszélnek.

— Az enyém is fekete... Hát Glaukus gyakran látogatja meg Jonét?

— Naponta.

— Tetszik neki Jone?

— Azt hiszem, hogy tetszik, mert rövid idő mulva elveszi feleségül.

— Feleségül!... — riadt fel Julia elsápadva, s helyéről felugorva. Areza gyűlöletet és irigységet

fejezett ki, szemeiből pedig haragos villámok cikáztak. Mindebből azonban Nydia nem látott semmit.

Kis vártatva megszólalt Julia:

— Azt mondják, hogy thesszáliai vagy?

— Igazat mondanak.

— Thesszália a bűbajosok és boszorkányok hazája; ott értenek bizonyos bűvös-italok készítéséhez —

— Mindig hires volt arról Thesszália.

— Virágárusleánya, értesz te is hozzá?

— Én?... Nem értek... hogy is érthetnék!

— Elég baj az neked!... Kaphatnál tőlem annyi pénzt, hogy megválthatnád vele a szabadságot, ... ha értenél az ilyesmi készítéséhez.

— A szép és gazdag Juliát miért érdekli ez a dolog? Nem szép, nem ifjú, nem szeretetreméltó-e? Kell-e bűbajos ital annak, a ki ily szerencsés?

— Szeretném valakinek a szívét meghódítani... de az a valaki *nem*

Glaukus, — ó bizonyára nem ő. Valami büszke szív, megszeretném gyötörni, aláznai, — aztán megvetni és kigúnyolni. Ezért volna szükségem báj-italra.

— Szeretném, ha értenék a bűbajosságához. — mondá sóhajtva Nydia.

— Halgass ide!... A rabszolgák babonásak, nem hallottál tőlük olyasvalakiről itt Pompéjiben, a ki ért a varázslathoz... nem közönséges esaló, hanem tudós, böles ember, valami indiai vagy egyiptomi mágus?

«KÉRLEK, NE HIZELEGJ!»

— Egyiptomiról hallottam — mondá Nydia, és borzadály remegtette meg a szivét... Ki ne hallott volna Pompéjiben Arbacesről?

— Arbaces!... Igazad van. Azt mesélik, hogy rengeteg okos ember, ismeri a csillagok járását... Miért ne értene a bűbajosmesterséghez is.

— Ő mindenhez ért — felelé Nydia, s titkon érintette ujjjaival talizmánját.

— Csakhogy pénzért a dúsgazdag Arbaces nem teszi meg. — És mégis meg kell őt látogatnom.

— Azt mondják, hogy beteg...

— Se baj, a gazdag Diomedes leányának a látogatását nem fogja visszautasítani — mondá büszkén Julia.

— Eljöhettek, hogy megtudjam az eredményt?

— Jer el holnap. Úgyis szükségem lesz reád. Fogadd el tőlem ajándéku ez a karperecset a jó ötletedért, melylyel útba igazítottál. Julia nem fősvény, ezt jegyezd meg!

— Köszönöm az ajándékot, de nem fogadom el.

— Úgy beszélsz, mintha nem is volnál rabnő... Légy jó reménységgel, én szabaddá foglak tenni.

XXII.

Julia meglátogatja Arbacest.

Arbaces szobájában hevert egy pamlagon. Az éktelen testi szenvedés, melyet kiállott, sápadttá tette arcát; vas ereje azonban diadalmaskodott a kóron. A kertre nyíló ajtón át üdítő, balsamos illat áradt be a szobába, s Arbaces mohón szivta be... Felüditette, megerősítette.

— A sors vihara kitombolta magát fölöttem — tűnődék magában — halállal fenyegetett, s ime életben maradtam. A csillagokban meg volt írva, s meg van írva az is, hogy ezentúl boldogság és siker vár reám. A tűzpróbán szerencsésen átesem... Első gyönyörűségem legyen a boszú... Jaj annak a görög gyerkőcnek, a ki utamba vetődött... nincs isteni és emberi hatalom, mely megvédje őt... Minő faját választaszam a boszúnak?... Jól meg kell fontolnom. Até!... ha igazán istennő vagy, ihlesd meg az én lelke-met!

Az egyiptomi mély, gyötrő gondolatokba merült. Sokáig hánykolódott a pamlagon, nehányszor vadul reütött a mellére, s felordított. Haragudott magára, hogy még tehetetlen, hogy boszútervnek végrehajtásával henyén várakoznia kell.

Egy ifjú rabszolga lépett nagy félénken a szobába:

— Egy előkelő úrnő szeretne Arbaccsel beszélni — mondá remegve.

— Vezesd be! — parancsolá. Egy futó pillanattig arra gondolt, hátha Jone lesz.

Mihelyt azonban a belépőt megpillantotta, tudta, hogy nem Jone. A páratlan szépségű Jone kelleme, bája hiányzott a vendég alakjából, egész lényéből.

— Bocsáss meg, hogy nem mehetek eléd, de beteg vagyok — mondá udvariasan.

— Te bocsáss meg, ó nagy egyiptomi, — viszonzá Julia, — hogy egy boldogtalan teremtés zavar, s kér vigasztalást tőled.

— Jer közelebb, szép idegen, s mondd el bizalmasan, hogy mi bánt.

Julia leült. Bámulva nézett körül a szobában, melynek pompája minden képzeletét túlszárnyalta. Ehhez képest az ő házuk csak koldustanya. A sphinxek sejtelmes, titokzatos alakjai, a falakon az egyiptomi hieroglifek csaknem félelemmel töltötték el. Az egyiptomi halvány, barna arcát a hófehér köntös, melybe burkolva volt, még érdekesebbé tette, szeméi pedig mély tűzben égtek, s reá voltak szegezve Julia fátyoltakarta arcára.

— Mi hozott téged, leány, ide a napkeleti idegenek hajlékába?

— Hirneve.

— Micsoda hirneve? — kérde Arbaces gúnyos mosolylyal.

— Még kérdezheted? Hát nincs tele egész Pompéji bölcseségednek a hírével.

— Egyet-mást tanultam, igaz, de vajjon érdekelhet-e hideg tudás ilyen ifjú szép leányt, minő te vagy?

— Ah! — sóhajtott Julia, a boldogtalanságnak nincs-e szüksége a bölcseségre, s lehet-e nagyobb boldogtalanság, mint reménytelenül szeretni?

— Lehetetlen, hogy ilyen gyönyörű teremtést érjen e sors. Kérlek, vedd fel fátyladat, hogy arczod lássam!

Juliának a hízegő szó nagyon tetszett. Remélte, hogy a bűbajos látván az ő szép arcát, még készségesebben fog tanácsot adni. Fölvetette fátylát.

— Minő szép vagy!... S neked a bűbajos tanácsára van szükséged!... Nem elég bűbáj a szépség?

— Kérlek, ne hizelegj!... Varázsszerért jöttem hozzád!

— A varázsszer nem tartozik a bölcseséghez — nekem nem az a mesterségem — mondá Arbaces türelmetlenül.

— Igazán nem!... Akkor bocsáss meg nagy Arbaces, de nincs mondani valóm!

— Maradj még!... Nem mesterségem ugyan, de érték hozzá, s téged sajnállak. Adok legalább útbaigazítást. De előbb egyet-mást kérdeznem kell tőled. Gazdag embernek a szivét akarod meghódítani?

— Gazdagabb vagyok, mint az, a ki megvet engem.

— Különös, és te szereted őt?

— Azt sem mondhatnám, legalább nem tudom bizonyosan, csak azt érzem, hogy szeretnék diadalmaskodni a vetélytársamon.

— Értelek!... Igazi nő vagy. Nos, megmond-

pillanatnyi elnémulása miatt... — Kérlek, legalább a titkomat ne áruld el... Isten veled!

— Kérésedet teljesíteni fogom — mondá komolyan, nyomatékos hangon, Arbaces... Hallgass ide; én magam a bájitalok készítésével nem foglalkoztam, de ismerek egy javasasszonyt, a ki érti ezt a mesterséget. A várostól alig egy órányira, a Vezuv tövében lakik a hatalmas boszorkány. Újhold világánál gyűjtötte a füvet, melyeknek az a bűvös ereje van, hogy a szivert rabul ejti. Feléd fogja fordítani annak a görög ifjúnak a szeretetét. Menj el hozzá, s mondd meg, hogy én

SZÉCSI DEZSŐ ÖNFELÁLDOZÁSA. — Molnár József festménye. (Eredetije a Nemz. Múzeumban.)

hatnád nekem, hogy ki az a vak pompéjii gavalér, a ki elfordul tőled?

— Nem pompéjii, hanem — atheni.

— Mit?... — kiáltott fel Arbaces hevesen, s a vér előntötte az arcát. — Én csak egy athenit ismerek Pompéjiben — Glaukus volna tehát az, a kiről beszélsz?

— Ne árulj el, kérlek, Glaukus a neve.

Az egyiptomi még csak most kezdett igazán érdeklődni a dolog iránt. Eddig a fiatal leány hiszékenysége és babonássága mulattatta, egyébként ügyet sem vetett a dologra.

— Látom, hogy nem segíthetsz rajtam — törte meg Julia a csendet, a ki boszankodott Arbaces

küldöttelek. Tőlem retteg, s kívánságodat teljesíteni fogja.

— Én oda nem mehetek — viszonzá kedvetlenül Julia. — Veszedelmes út visz oda, különben sem mernék egyedül vállalkozni reá. Mit törődöm én azzal, ha a világ megtudja, hogy Glaukust szeretem, de azt nem akarom, hogy tudják: mi módon nyertem meg az ő vonzalmát.

— Ha nem volnék még annyira gyöngé — mondá Arbaces nagynehezen fölemelkedve s lassan végig menve a szobán, mintegy erejét próbára téve — elkísérnélek téged. Azt hiszem, három nap múlva megpróbálhatnám. (Folyt. köv.)

MINDENNAPI KENYÉR.

Képünkhez.

Egy csomó éhes ember! . . .
Ül ünnepet a könyörület
És a ki kap, ó hogy örülhet,
Gazdag lesz a darabka kenyérral.

Éhezni nagy paloták közelébe,
Villamos ivlámpákra tekintve . . .
Városi koldus szenved-e, mint te
Kis falu utcaizái kéregetője?

Jó Szív, te buzogj csak,
Legszebb imád lesz e buzogásod!
Bársonysima kéz, kenyered osszad!
Ó az ilyen szív,
Ó az ilyen kéz
Örökre áldott!

Szólj, gondoldj, tégy jót: s minden szó, gondolat és tett
Tiszta tükröként fog visszamosolygani rád.

Vörösmarty.

Az Isten nekünk két szárnyat adott: az egyenest
és tisztaságot.

Balzac.

Erkölesi felsőbbtség mindig s mindenütt győzött
az erőszakon.

Széchenyi.

MICHELANGELO.

Gobineau «Renaissance» V. részéből.

Idő: 1560.

Színhely: a palazzo Colonna egyik terme.

Donna Vittoria marchesa di Pescara feketében, ezüst
lámpától megvilágított ébenfa-asztalka mellett olvas; a
háttérben nagy fejkötős udvari hölgy himez, a kandalló
tüze ég, a lángok sísteregve nyaldossák a fáhasábokat.

(Egy szolgálattelvő nemes belép.)

A nemes: Úrnő, Michelangelo jön.

A marchesa: Jól van; világíts neki! (Felkel s
Michelangelo elé megy, ki a küszöbön megjelenik; előtte apródok,
égő fáklyákkal.) Jó estét, barátom! Hogy vagy? Kissé
szokatlanul hideg esténk van?

Michelangelo: Köszönöm a kérdést, jobban,
mint azt magamfajta aggastyán remélhetné.

A marchesa: Csak nem jöttél egyedül?

Michelangelo: Nem, a mióta megtiltottad, hogy
egyedül járjak, nem teszem többé. Antonio vilá-
gított a kapuig, ott aztán apródjaid nagy úrnak
néztek, s úgy fogadtak.

A marchesa: Uljünk le a kandalló mellé, ebbe
a puha karosszékre . . . Egy lépést se, Katalin, én
fogom Michelangelot kiszolgálni . . . így . . . Nem
ülnél kissé közelebb a tűzhöz?

Michelangelo (mosolyog): A mint kívánod, mar-
chesa. Nagy a szived, a Jóság melegágya az.

A marchesa (mosolyogva): Ha szegényt segítenék,
vagy mint a Megváltó, koldusok lábait mosnám,
igazad lenne. De ha Michelangelot szolgálom,
nem alacsonyodom le.

Michelangelo: Ha így beszélsz, mindent inkább
képzelnék, csak a valóságot nem. Nézz csak
rám, marchesa, mit látsz? Egy lényt, kit az
évek súlya meggörnyesztett, kit az öregség min-
den baja és gyengesége elért már, ki remegő,
száradt ujjait a tűz fölött melengeti . . . És mit
látsz még? Hajam gyér, homlokom elefántesont
színű, arcom ránczos, szemeim a szív érzéseit
már nem tudják kifejezni . . . Romot látsz, emberi
romot . . . a legszánalmasabb, többé fel nem épülő
romot!

A marchesa: A mint így beszélsz, hatalmas
képet vázolsz, oly hatalmasat, mint a lelked. Ez
az agg, kit gyengeségének semmisége állítólag
lealáz, felemelkedik a magasba, lelke alkotó
erejének hatalmas szárnyain. De nem, nem alkot-
tál képet; a mit látok, nem kép, valóság az és
nem ismerek semmit kerek e világon, a mi szebb,
magasztosabb lenne!

Michelangelo: Kétszeres elmúlást látsz, az el-
gyengülő anyagét és a halhatatlan lélekét, mely
nemsokára az isteni végtelenség ölébe siet.

A marchesa: Úgy érzem, mintha mellettem, a
szűk kis körben, melyet belátok, egy csillag vilá-
gitana, egyike azoknak a csillagoknak, mely
Dantenak a Paradicsom minden sphaerája fölött
világított, melyek fényüket kölcsönzik a mindenség-
nek. Michelangelo, te nem vagy öreg! Élsz, élni
fogsz mindig, mint a hogy e küzdő földön a szellemi
élet lesz a legtisztább, legtevékenyebb vezető!

Michelangelo: Igen; el fogom hagyni a földet.
Elég soká élttem itt lenni, az Úr magához hív nem-
sokára.

A marchesa: Fáradt vagy, nem akarsz élni
többet?

Michelangelo: Ugy szeretem az életet! Le akar-
nám vetni e lelkemet korlátozó tagokat! Lényem
teljes szabadságát szomjazom, éhezem az után, a
mit jósoltam, látni akarom, a mit felfogtam. Ha meg-
értettem földi életemben egyet-mást, ha ki tudtam
fejezni a bensőmben élő igazságokat, mit nem
fogok véghez vinni, ha e sziklafalak, melyek körül
vesznek, a múlt mélységeiben eltűntek? Nem,
nem a halál, az élet közeledését érzem, az életét,
melynek árnyékát ismerjük csak ide lenni, s mely
nemsokára az enyém lesz.

A marchesa: Értelek! pedig mily különböző
lények vagyunk, barátom. Te Michelangelo, én
csak gyarló nő, a ki Michelangelot megérti, eléggé
értelmes arra, hogy felfoghassam a végtelen mély-
séget, mely érzésemet hatalmas alkotásaidtól el-
választja. Sokat tettél az emberiségért, s mialatt
szobraid agyagát vélted gyúrni, új formákat, új
eszméket alkottál . . . És mit tettem én? Nagyon
szerettem őt, ki már nincsen köztünk . . . és sze-
retlek téged . . . ez minden.

Michelangelo: Annyit tettél, mint én, épen
annyit: míg Don Fernando d'Avalos élt, s Itáliá-
nak, a hadak s tudósoknak, a világnak nevének
egész fényét, erényeinek egész tisztaságát, géniu-
szának villámait mutatta, míg az ég nekünk szánta
a feledhetetlen Pescarai marchesát, szeretted őt s
szerelmekben oly boldog voltál, mint földi nő
csak lehet. És hidd el nekem, nagy mű volt ez,
remekműve az emberi életnek.

A marchesa: Sokat gondolkodtam ezen és azt
hiszem, csalódom. A feláldozás lehet bármily nem-
mes, a rokonszenv bármily tiszta, a szeretet bár-
mily szilárd: a míg a szív ki van elégítve, míg
boldog az ember, önmagában él, önmagát élvezi

míg a legtökéletesebb művészek ép úgy «téritők»,
mint a filozófusok és szentek. És ha részemről
némi jót tettem az emberiséggel és a szellemi
életnek némi új fogalmakat adhattam, ne vond
meg tőlem barátnóm azt a dicsőséget, hogy
egyenlő voltam veled! hadd reméljem, hogy
az örökéletben egy magasságban szárnyalunk,
egyenlő jutalomban részesülünk majd.

A marchesa: Bár lenne így, Michelangelo, bár
ne választhatna el tőled soha semmi, ki évek óta
annyi örökmélységű igazságot tártál fel előttem.
Ez lenne az ég legnagyobb áldása . . . Mikéntha
a kinyilatkoztatás hatalmas szavát hallanám,
csak most tudom . . . Megmondjam mit?

SZOBONYA MIHÁLY: A vásárfia.

s oly légkörben lélegzik, mely szinte kizárja azt,
mi nem őt illeti. Csak a mióta magamra maradtam,
láttam be, mily alacsonynyá teszi az embert
a Boldogság. És bevallom neked, hogy fájdalom-
mat ép ezen igazság megismerése tette elviselhe-
tővé. Azt, kit szerettem, ép oly hévvel szerettem
most is, midőn elvesztettem, a bánat és magány
oly megtagadásokat hozott számomra, melyek
szébbek, mint a múlt olesó érdemei, melyeket
szerettem. Épen a nehézségek, melyeket le kellett
küzdennem, tettek azzá, mivé verőfényes boldog-
ságban soh'se lettem volna.

Michelangelo: Hogy önmagában dolgoz-e az
ember, vagy működését élettelen tömegre viszi-e
át, teljesen mindegy. Mindkét esetben példát állít
a világ elé és ha elmékedünk ezeken, mondhat-
juk, hogy a nemes ember oly nagy, mint Phidias,

Michelangelo: Beszélj, kérlek!

A marchesa: Azt állítják, hogy az öregek mor-
gorvák és elégedetlenek, hogy szemükben minden
sötét, kietlen és hogy idővel a legszeretőbb lel-
kek is megkeserednek. Nálad az ellenkezőt tapasztal-
tam. Ismertelek mogorvának, türelmetlennek,
indulatosnak, annyira eltelve saját gondolataid-
dal, hogy a más génusza holt betű volt előtled.
És láttam, mint kezdted megérteni önmagadat . . .
Abban az arányban, a mint hó takarta fűrtjeidet,
megváltozott minden; te ellentétben a többiek-
kel, későn küzdötted ki magadnak az élet vidám-
ságát és üdeségét, a tisztaságot, határozottságot,
tekinteted csak meglelt korodban lett éles, önma-
gadát és mást csak most érted meg igazán.

Michelangelo: Így van, igaz. Az Eg, bevallhatom
már most, oly lelki erővel áldott meg, melyhez

testem arányban nem állott. Sejtettem, a mit látni nem tudtam és tovább láttam, mint a meddig erőm elérhetett. Körülöttem minden megijesztett: félttem, hogy örömet meg kell osztanom. Mogorván, dühösen őriztem tekinteteimet; remégttem, hogy eltéveszthetem szentelt czéomat. És minden lépés, mely közelebb hozott hozzá, bármily nehéz és keserű volt is, megkettőztette a diadal reményét s a bukástól való félelmet. Életem munka és fáradság közt folyt le; egyszerre akartam megérteni a természetet, minden labirintszerű titkával együtt; ormaira emelkedtem s kétségbeesett erővel támaszkodtam mindenre, a mi támaszul szolgálhatott. Szobrász, festő, költő, építész, mérnök, anatomus voltam, óriásokat faragtam kőből és elefántesontból csecebecsüket csináltam, Firenze s Róma bástyáit terveztem, erősségeket építettem és nem messze attól az épülettől, melynek falaira az «Utolsó Itélet»-et festettem, az apostolok hatalmas kupoláját az ether legmagasabb pontjáiig emeltem. És ha nem is fejeztem be mindazt, mit akartam, egyet-mást véghez vittem. Egy szép napon magasabban álltam, mint valaha kívánni vagy álmodni mertem volna. A pápák, királyok, a fejedelmek kitüntettek, a művészek atyamesterük gyanánt tiszteltek. És nem tudtam kívánni se magamtól, se a világtól többet, mást, mint a mit már megadott. És ekkor, még mindig dolgozva, szívem megtalálta nyugalmát; a remegés, hogy eltévesztem czéomat, megszűnt. Ráértem már gyönyörködni, becsülni, szeretni. A türelmetlenség, az izgatottság eltűnt és így lettem azzá, a mi ma vagyok, ki hosszú éveket töltött el, hogy ifjú lehessen.

A *marchesa*: Ugy szeretem benned, Michelangelo, hogy bár figyelemmel kíséred korunkat s a jövő kor művészi romlását felismerted, s még sem törzs pálczáat felette.

Michelangelo: Mély sajnálatot érek iránta. Ezt a világot én útitársamnak nézem, melylyel nagy utat tettem meg; ő is elfáradt, elvesztette erejét s szinte lerogy már az országút porába, mig engemet az örökélet várakozása lelkesít és isteni reménységgel tölt el. A század reggelén, mikor útnak indultunk, társam, a viruló ifjú, reménytől sugárzó egeket ostromló tekintettel mérte a szemhatárt. Én kételkedtem, de ő, pajtásom, semmiben se! Ifjan, hevesen, elkényeztetve az őt megelőző romlott évszázadoktól, melyek kezei alól végre kiszabadult, első dolga volt, hogy példájukat megvesse. Homályosan ismerte ugyan a művészet vonzó erejét, de mindenekelőtt a Vallás és Erény felé nézett. Most elmúlt az idő; a láng kialudt. Nincs többé Itália. A kiket megvetet-

tünk, mestereink lettek . . . A művészek elhaltak. Én vagyok a szent phalanx utolsó maradványa. A kik e fényes nevet most viselik, kereskedők, a kik csak a pénzt szomjazzák. Meg kellett volna már halnom nekem is. Szomorú a halál, de mit tegyünk? Nagy, nemes lelkek, győzelmes lelkek

KENYÉROSZTÁS A FŐVÁROSBAN.

éltek Itáliában, melyet megaláznak, megdöntenek majd. Én meg nem bánom, hogy benne éltem.

A *marchesa*: Tudom mindezt én is, siratom én is e dicső időket, melyek elhagyták örökre, vagy istenhozzádot mondtak. Mintha a fénytől elárastva, remegő lépések sötétségbe vezetnének.

Michelangelo: Nagy dolgokat, fényes példákat hagyunk magunk után . . . A föld gazdagabb

most, mint előttünk volt . . . A mi eltűnt, nem tűnt el örökre . . . A mezők pihenhetnek, egy ideig parlagon heverhetnek: a termő mag el van vetve! Kőd takarhatja a földet, az Eget szürke, komor felhők: a nap ott fenn ragyog! . . . Ki tudja, hogy mi fog még jönni . . .

még, igen . . . és ha nem lennék is, viszontlátásra, te nemes nő! (Felkel; a *marchesa* segít, s kezét fogja.)

A *marchesa*: Támaszkodjál karomra . . . le-kísérlek a lépcsőn . . .

Michelangelo: Elfogadom e megtisztelést. Elfogadom a szeretet e gyengéd jelét. Azt hiszem, ma szabad . . . Egy szót még, egy utolsót!

A *marchesa*: És ez?

Michelangelo: Téged, kit úgy szerettelek szívem legmélyéből áldalak! . . . Isten veled.

(Megcsókolja és megy.)

AZ ÚJ HAZÁBAN. 21

Irta Verne Gyula. Fordította Zsigány Árpád.

A hullámok kétszer visszavetették, s csak harmadszorra sikerült neki, egy hatalmas hullám tetején fölbuknia, s körültekintenie a tengeren, hogy mi van a szikla tulsó felén; John Block teljes erejéből húzta a kötelet, s még így is alig bírta kivonszolni Fritzet a vízből.

— Nos, — kérdezte, — mi van a sziklán túl?

— Csak szikla és szirtek ott is, — felelte Fritz, mihielyt lélekzethez jutott. — A sziklafal tovább húzódik éjszak felé.

Mikor e kísérlet lesújtó eredményét a többiek megtudták, a szomorúság még nagyobb lett. Hát még ha azt is tudták volna, a mit a kapitány és a vitorlamester gondosan titkoltak: hogy a tekenősbékák egyre fogynak!

Mi lesz belőlük, ha majd csak halakkal, csigákkal kell táplálkozniuk? Meddig fogják kibírni betegség nélkül? . . . S mi lesz akkor, ha egyik a másik után megbetegszik? . . .

Így következett el december utolsó hete, s ebben az időben számos tengeri szárnyas látogatta a sziklaszigetet, köztük nagy kormoránok és albatroszok is, hasonlók azokhoz, melyeket Jenny a Füstölő-sziklán megszelídített és postának használt.

Egy napon pinguineket is láttak a sziklafal gerinczén, a mi gondolkodóba ejtette őket. Ha ezek az otromba, tehetetlen, felszeg állatok, melyeknek szárnyuk sincs, föl bírtak kúszni a szikla tetejére, ez annak a jele, hogy a sziklafal tulsó oldala nem oly meredek, mint az, a hol ők laknak; s ha meg lenne a sajkájuk, s át-

kerülhetnének a sziklafal északi oldalára . . .

Oh, ha azt a sajkát a vihar össze nem törí, mily más lenne most a helyzetük! De, fájdalom! semmit sem tehettek ebben a kétségbeejtő, reménytelen állapotban.

December 29-ikén délután nevezetes dolog történt. Egy albatrosz, mely nagyon messziről jöhetett, mert halálosan fáradtnak látszott, le-

A *marchesa*: Kimerültél, barátom, tekinteted fáradt . . .

Michelangelo: Igen, fáradt vagyok . . . haza megyek. Nyolcvankilenc éves vagyok, minden mozdulat erőlködésbe kerül. Komoly dolgokról beszéltünk ma este. Isten veled.

A *marchesa*: Viszontlátásra holnap, úgy-e?

Michelangelo: Holnap? Ha e földön vagyok

szállt pihenni a barlangtól nem messzire. Fritz elhatározta, hogy megkísérli, hátha a vető-pányvával (lasso) megfoghatja. Gyorsan pányvát készítette a sajka vékony köteléből, s óvatosan bujkálva közeledett hozzá a sziklák közt.

Valamennyien izgatottan, feszült figyelemmel lesték Fritz mozdulatait és a madarat. Az albatrosz azonban nem mozdult... és Fritz, mikor már csak pár ölnyire volt tőle, villámgyorsan ráhajította a pányvát, rárohant, s megfogván az alig vergődő madarat, örömmel vitte a többiekhez.

Jenny, mihelyt meglátta, álmélkodva fölsikoltott:

— Ah, hisz ez az én madaram!... úgy van, ráismerek: az én albatroszom!...

— Micsoda? — kiáltott föl Fritz meglepetve: — hát ez a madár?

— Ugyanaz, a melyet a Füstölgő-sziklán megszelídítettem... Úgy van: az ő nyakára kötöttem azt a levelet, a melyet te megtaláltál...

És Jenny nem csalódott: ez az albatrosz ugyan ugyan volt, mely annak idején megmentette őt; a lábán még most is ott volt egy szál fonál: annak a maradványa, melylyel Jenny, annak idején, a madár lábára kötötte izenetét.

Ebben azonban semmi különös és

semmi örvendetes nem volt. Tudjuk, hogy az albatrosz roppant gyors röptű madár, mely óriási távolságokra el szokott kalandozni szülőföldjétől. Jenny albatroszának itt léte tehát korántsem bizonyította azt, hogy Új-Svájcz közel van; sőt ellenkezőleg: csak növelte a hajótörtek szomorúságát, mert mindnyájan fájo szívvel gondoltak rokonaikra, barátaikra, a kiknek emlékét ez a madár élénkebben fölújította szívükben.

Így telt el az 1817-ik esztendő, melynek utolsó hónapjai oly sok bajt és csapást hoztak a boldogtalanokra; szomorúan búcsúztak el Szilveszter

estéjén a régi évtől és szomorúan gondoltak a kezdődő új évre is, mert attól sem mertek semmi jót reményleni.

XXIV.

A kis Bob meg az albatrosz megarátkoznak. — Előkészületek a telelésre. — Megint új csapás! — Az albatrosz és Bob kalandja.

Harry Gould kapitány számítása szerint három hónap múlva bekövetkezik a tél. Ettől az időtől mindenki rettegett. Bezárva pár száz négyszögöl területre, melyet a magas sziklafalak, mint börtönt vettek körül, a menekültek élete már így is csak unalmas, senyvesztő tengődés volt. De legalább minden nap kijárhattak a friss levegőre; ellenben, ha itt lesz a tél, be kell zárkózniok a barlangba, a honnan napokig sem jöhetnek ki.

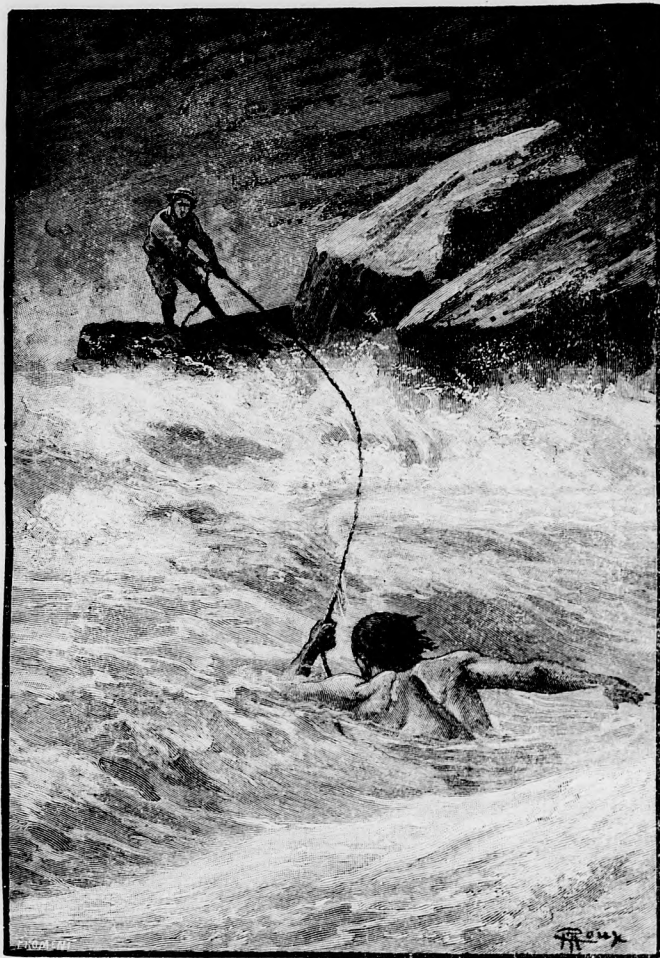
Az albatrosz, mely hamarosan kiheverte nagy fáradságát, csakhamar megarátkozott környezetével. Viganszaladozott a parton, eseség után nézve, s néha felröppent a szikla tetejére is, hangosan sikongatva, mintha csak hívná az alatt maradtakat.

— Adnád csak kölesön a szárnyaidat, hogy mi is fölszállhatnánk veled! — sóhajtott a vitorlamester: — leg-

alább megtudnók, hogy hol vagyunk.

Az albatrosz legjobb barátja a kis Bob volt. Hűségesen követte a madarat mindenhol a parton, s órák hosszan át eljátszott vele a homokban. Ha pedig rossz idő volt, behuzódtak a barlangba, a hol az albatrosznak külön kuczkója volt, melyben aludt is.

Közben készülődtek a télre is. Nagyon aggasztotta őket az, hogy nem tudták, hol vannak... Hátha a tél nagyon is hideg lesz, s a barlangban éjjel-nappal égetniök kell a tengeri füvet: elég lesz-e, ha a tél hónapokig eltart?

A HULLÁMOK KÉTSZER VISSZAVETETTÉK FRITZET.

Ez fontos kérdés volt, a melytől esetleg valamennyiök élete függhetett. A második fontos kérdés az volt, hogyha bezárják a barlang nyílását, — a mit nem csak a hideg miatt, de azért is meg kell majd tenniök, hogy a szélből bevert vízpárákban el ne gémberedjenek, — mivel fognak világítani? Sok gyertyát kellett hát mártaniok, s ezt a dolgot a vitorlamester végezte el; szorgalmasan vadászott a tengeri kutyákra, melyeknek fagygyából és zsirjából öntötte a gyertya anyagát, belét pedig a tengeri fű rostjából fonta.

De nem volt meleg ruhájuk és elegendő eleségük sem. Ez a két dolog különösen aggasztotta a férfiakat, s a vitorlamester többször sóhajtván mondta:

— Bár csak inkább a hajónk tört volna össze ezeken a sziklákon! Akkor megmenthettünk volna mindent, a mi rajta van, s most nem szűkölködnénk semmiben!

Január 17-én nagy szerenéselenség fenyegette a menekülteket. Bob, mint rendesen, egész délután az albatroszszal játszózatott és senkinek sem jutott eszébe, hogy utánna nézzen, merre van a fiú.

Csak mikor ozsonnájában sem jött haza, Suzan nyugtalanodni kezdett és mindenütt kereste,

majd a barlang küszöbéről hangosan hívta Bobot. De a kis fiú nem felelt.

Suzan leszaladt a partra, s ott is hívta — Semmi felelet!

Majd a vitorlamester kezdett kiabálni dörgő hangon:

— Bob! Bob!

Sem a gyermeket nem látták, sem a hangját nem hallották.

— Ugyan hová bujhatott a ficzko? — dörögött magában John Block és a keleti fok felé tartott.

Gould kapitány, Fritz és James épen arra sé táltak, de a kis Bob nem volt velük.

James nagyon megijedt; de Fritz megnyugtatta, mondván:

— Nincs félórája sem, hogy láttam az albatroszszal játszani.

— Hol? ... hol? ... kérdezte szorongva az apa.

— Nem messze a sziklafal aljától...

Valamennyien oda siettek, hangosan kiabálván

Bob nevét, de hiába: sehol sem látták a gyermeket, s a hangját sem hallották; sőt még az albatrosznak sem volt nyoma sehol.

A férfiak szorongva tértek vissza a barlangba, reménykedvén, hogy Bob talán időközben megkerült; de csak Suzant, meg a másik két nőt találták ott, halálos aggodalomban.

Suzan úgy sirt, jajgatott és tördelte a kezét, mint az örült... Hátha Bob a tengerbe esett?... vagy a szirtek közé zuhant?... A legrosszabbtól is lehetett félni, hisz már egy órája hiába keresik a fiút!

Az öt férfi legott visszafordult és más-más irányban indult el az eltévedt gyermek keresésére. De félóra múlva már

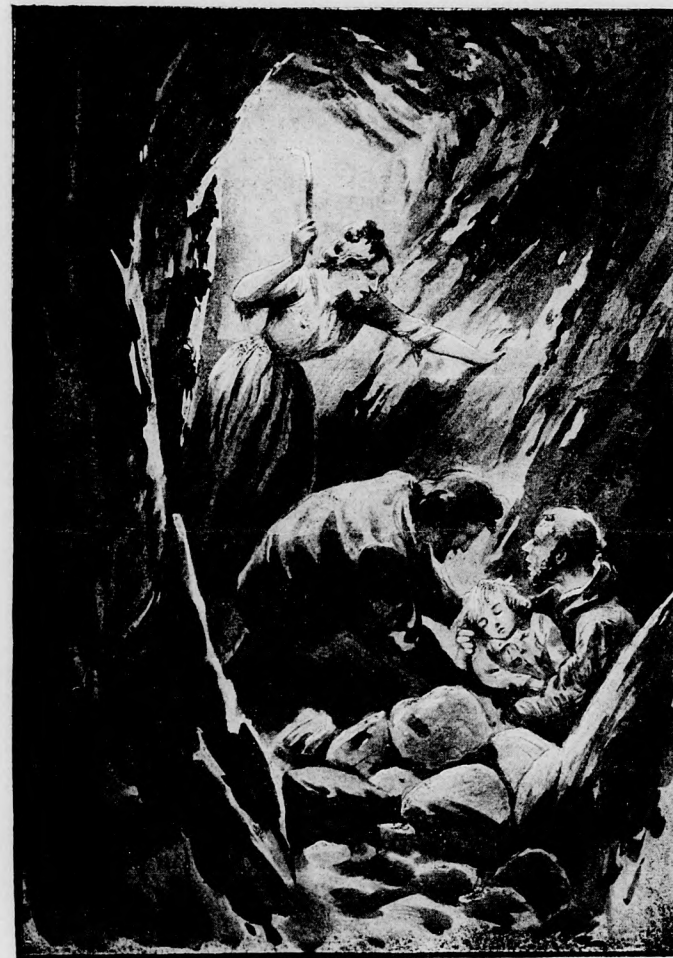
ismét megjöttek: tüvé tették a szigetet Bobért, de eredménytelenül.

Ekkor Suzan kétségbeesése határtalan lett. Mértéktelen fájdalomában síró göresöket kapott és csaknem ájultan vitték be őt a barlangba.

— Én nem hiszem, hogy Bob a tengerbe esett, — mondta Fritz. — Magam láttam őt, alig egy órája, a sziklafal aljában játszani, messze a tengertől; vele volt az albatrosz is...

— De hol van hát a madár? — kérdezte Ferencz; — azt sem látni sehol!...

És valóban, az albatrosz sem volt sehol; még

JOHN BLOCK KARJAIBAN HOZTA AZ ÁJULT BOBOT.

éles, sikoltozó hangját sem lehetett hallani, pedig máskor folyton sikongatni szokott. Hogy elröpült, az nem volt valószínű, mert annyira össze szokott Bobbal, hogy öt perczre sem tudtak ellenni egymás nélkül.

Az este közeledett és Suzan úgy örvengött fájdalmában, hogy attól félték, elveszti az eszét. A férfiak ismét hozzáláttak a kereséshez és nagy tüzet is gyújtottak a hegyfok lábánál, hogy Bob lássa, merre jöjjön.

Késő éjszaka vetette őket haza, de kutatásuknak, fáradságuknak semmi eredménye nem volt: Bob csak nem került meg, sőt még a nyomára sem akadtak.

Ily rettenetes éjszakájuk még nem volt, mióta a *Flag* zendülő legénysége elválasztotta őket egymástól. Suzan folyton félre beszélt lázas kétségbeesésében, a férfiak pedig fölváltva mentek ki az éjszakába, figyelve, lesve, nem hallják-e a kis Bob szavát valahol.

Hajnali két óra tájban az addig esillagos ég felhősödni kezdett. Éjszaka felől szél kerekedett, s a tompa moraj jelezte, hogy a tenger erősebben kezd hullámozni.

Ez volt a tengerdagály órája is és a férfiak szorongva jártak körül a parton, minden pillanatban várva, hogy az emelkedő habok kivetik a homokra a kis Bob testét . . .

— Fiam! . . . Fiam! . . . — nyögte Wolston asszony fájdalmasan.

És föl akart ugrani, hogy kirohanjon a viharos éjszakába, de ájultan roskadt férje karjaiba. James odatérdelt felesége mellé és úgy ápolta, a többi négy férfi pedig ismét kiment keresni a kis fiút.

De megint eredménytelenül. Csüggedten, szótlanul ültek le a barlangban, de nem volt maradásuk; kis idő múlva megint fölkerekedtek és ismét neki vágta a sötét éjszakának.

Négy óra tájban pitymallani kezdett, s a szél szüntével a tenger háborgása is alább hagyott. Fritz, a ki a barlang hátulsó felében, egészen a sziklafal mellé heveredett, hirtelen megrezsent. Úgy tetszett neki, mintha a falon belül halk sikongatást hallott volna.

Rögtön oda hívta a kapitányt.

— Hallgassa csak! — szólt izgatottan.

A sikongatás ismétlődött.

— Ez madár-hang, — mondta a kapitány.

Most odajött John Block is; fülét a sziklafalhoz tartotta, s figyelmesen hallgatózott.

— Ez az albatrosz hangja, — szólt végre: — ráismertem.

Legott gyertyát gyújtott, s a többiekkel együtt vizsgálni kezdte a sziklafalat. Ha az albatrosz a falon belül volt, — a miről nem kétkelhettek, mert egyre sikongatott, — meg kellett találniok a nyílást, melyen bemászott; s ha ott volt az albatrosz, valószínűleg ott lesz a kis Bob is.

Rövid keresés után egy 20—25 hüvelyk széles kis lyuk akadtak, egészen a fal aljában. Jenny hirtelen lehajlott a földre és hívta a madarat, mely nagyon jól ismerte a hangját.

Az albatrosz nagyot sikoltott . . . s a következő perczben kibújt a likból, s egyenesen Jennyhez futott.

— Bob! . . . Bob! . . . kiáltott most a vitorlamester.

Semmi felelet . . . Bob tehát nincs a fal mögött? . . . Ezt kellett eldönteni, s a vitorlamester nem habozott. Gyorsan letérdelt, s maga mögé hányván a homokot, hamar kitágította a likat annyira, hogy bemászhatott . . .

Pár másodpercz múlva ismét kibújt, s karjaiban hozta az ájult Bobot, a kit anyja csókjaival térített magához. (Folyt. köv.)

A kor folyam, mely visz vagy elmerít.
Úszója, nem vezére az egyén.
Kiket nagyoknak mond a krónika,
Mind az, ki hat, megérté századát,
De nem szülé az új fogalmakat.
Nem a kakas szavára kezd virradni,
De a kakas kiált, mert hogy virrad.

Madách.

TÓTH EDE.

1844—1876.

Ennek a hónapnak 26-án lesz huszonöt esztendeje annak, hogy Tóth Ede, a legjobb magyar népszínmű szerzője, meghalt Pesten, vas-utczai lakásán. Mindössze 32 évet élt, s ebből is csak rövid két esztendő esik irodalmi működésére, de tizenkét éven át ette a nyomorúság kenyerét. Olyanforma alakja irodalmunknak, mint Katona; egy-egy munkával örökítik meg egyszerre a nevéket mind a ketten. Csakhogy míg Katona soha nem látta eszméinek diadalát: Tóth Edére kisütött a dicsőség napja, igaz, hogy csak ideig-óráig.

1844 október 4-én született Putnokon. Apja, Tóth István, szabómester ember volt, egy kicsit nagyravágyó. Anyja, Szabó Terézia, csendes lelkű asszony, ki gyermekeinek Jósika, Fáy és Jókai regényeit szokta olvasgatni a műhelyben. — Tóth Ede elemi iskoláit otthon járta végig 1850—55-ig; azután Iglóra, Jolsvára vitték, reáliskolát járt, tótul is megtanult («A toloncz»-ban Mrawesák zagya nyelvébe tótul is kever.) Ez a középiskolai tanulmánya csak egy esztendeig tartott, mert apja minden rimázkodás daczára is boltos inasnak adta fiát. 1860-ban, Posner Károly papirkereskedésében segédeskedik Tóth Ede; és megfelel ugyan kötelességének, de esze mégis egészen másfelé jár. Olvas prózát, költeményt és mikor szabad ideje van: papirosból csákót, palástot csinál, azokba öltözik s úgy szavalgatja Shakespeare szindarabjait, segédtsárainak furcsa kedvére, a kik szentül hiszik: hogy Edének fejében nincsen minden rendén.

Valami vak ösztön, névtelen vágy nem hagyja nyugodni. 1862 júliusában odahagyja Posnert Pesttel együtt, hazamegy s kijelenti, hogy tovább akar tanulni Sárospatakon. Apjának zokon esik

ez a tette, el is akarja magától taszítani, de áldott lelkű édes anyja kibékíti az apát fiával és Ede, testvérel, Bertalannal megkezdli újra a tanulást Sárospatakon. Augusztustól novemberig három osztályt végez egyszerre s november 2-án már az V-ik gymnasiumba iratkozik, azt is elvégzi elég jó sikerrel. Pedig iskolai tanulmányaira nem so-

évig még gondját viseli, azontúl éljen a maga lábán. Meg is próbálkozik vele; Szabolcsmegyében nevelőskodik, de nincs inyére: «nem nevelő voltam, hanem száraz dajka» — mondja. — Megkezdli a hatodik osztályt. Apja még egyszer ellátja félévi élelemmel, hogy azután rá se gondoljon. Ede hiven eljár egy ideig az órákra, még hivel-

TÓTH EDE.

kat ad; szindarabokat, regényeket olvas, kutatva a jellemfejlesztés fokozatos voltát; néha bonczolva, bírálgatva a kétséges jellemeket. A költők közül Csokonait szereti; Shakespeare-t pedig deklamálja gyenge tehetségének gyenge szavával, de nagy érzéssel.

E közben nagy csapás éri: elveszti édes anyját, a ki nemcsak szerette, de százszor meg is védte lobbanó apjának kemény határozásaitól. Egészen magára marad, mert apja megígérte, hogy egy

ben az önképzőköri gyűlésekre, ott szavalja Tompának «A gólyához» című költeményét, ott olvasgatja fel verseit; egy: az «Őszszel» című meg is jelent a sárospataki «magyar irodalmi önképző társulat» akkortájt kiadott albumában. 1863 decemberében leveri lábáról a betegség, nem mehet legációba, pedig mindene fogytán van. Mikor felgyógyul, nem lévén senkije a világon, beáll színésznek.

Eleinte afféle vándor-társaságokkal járta nagy

Magyarországot. Színészi pályáját Margitán kezdte Fehér Károly igazgatónál. Később Rozsnyóra vetődik; apja megtudja «országos csavargó» fia tétét: be akarja soroztatni katonának, de Ede szerencsésen megszabadul. — 1867 táján feleségül veszi *Benedek Mária* színésznőt, mivel sokáig boldogan élt. — Közbe-közbe vidéki színpadoknak czimeres darabokat ír (*Schneider Fanni*, *Kerekes András*, *Az önkéntes tűzoltók* stb.), a melyek azonban nem is sejtetik még a nagy író. Megfordul Pesten is.

1873 december 8-án ezt írja egy barátjának: «Készen van egy pompás népszínművem: «A falu rossza», — épen egy hónapig dolgoztam rajta és eddigi darabjaimnál minden tekintetben jobb. Van benne olyan szerepe a népszínmű énekesnek, hogy pártját kell keresni. «De a vidéki igazgatók, kiknek ajánlgatta, egy csepet sem kaptak ezen a darabján; azt mondták rossz! mert nem volt benne se kísértet, se bűnhistoria, sem igazi gyilosság.

1874 február 10-én a fővárosba rándul Tóth. Hallja, hogy a nemzeti színház épen akkor tűzte ki 100 aranyas pályázatát, mely szerint «a múlt, közelmúlt vagy jelen magyar életből meritett eredeti magyar népszínmű» kívántatott. Meggondolta a dolgot s benyújtotta visszautasított darabját, «A falu rossza»-t, mely 24 társát legyőzve meg is nyerte a koszorút. A dícsőség híre Dombóváron találta Tóth Edét, és szinte betegé lett roppant örömeiben. Azután feljött Pestre, Szigligeti átadta a megnyert díjat. 1875 január 15-én játszották a nemzeti színpadon legelőször «A falu rossza»-t; Göndör Sándort a híres Tamásy, Finum Rózsit a még híresebb Blaháné s Gonosz Ujházy alakították. Az egyszerű, költői paraszt-történet meglelte utját a szívekhez, a kopott, beteges Tóth nagy sikert aratott első fellépésével. Akkortájban úgy hívták: «a népszínmű Petőfije».

Szigligeti, meg a többiek, felhívták lakni a híressé lett író Pestre. Hivatalt is adtak neki a nemzeti színháznál. Pedig tán jobb lett volna Tóth Edének tovább kóborolni a hazában... Itt elkapták, elrontották az égig magasztáló jó barátok. Szokatlan volt neki a fény, a pompa s visszavágyott színész-nyomorúságába! Kalitka volt rá nézve a nagy város, aranyos kalitka, — de ha ő szabadság után sóvárgott! Dolgozni azért dolgozott. 1876 elején került színre másik népszínműve: «A kintornás család». Sikert ez is aratott, de nem olyat, mint az az első.

Gyöngye testalkata nem bírta ki az izgalmakat, beteg lett. Elment Balaton-Füredre s ott írta meg harmadik művét: «A toloncz»-ot. Ezzel is pályázott, ezzel is nyert, 29 versenytársa közt. Ezt a darabját már a népszínházban mutatták be, mert közben a nemzeti színház a népszínművek játszását átadta a népszínháznak. Tóth Edének ez egy kicsit rosszul esett. Elhatározta, hogy ezután népdramát ír, csak azért, hogy a nemzeti színpadon adják elő. Bele is kezdett egy ilyenbe, de abban maradt. Élete hanyatlóra fordult. Még a

«Toloncz» fényes sikerét sem érthette már meg: beteggyáiban találta a legnagyobb megtisztelés; a Kisfaludy-Társaság tagjává választotta. Ez meg-aranyozta utolsó napjait s így szállott sirba, meg-koszoruzottan, 1876 február 26-án.

Sok szépet akart még életében teremteni, de a halál nem várta meg, míg elvégzi hivatását. Töredékek maradtak utána. A «Névtelen hősök» cz. darabját Erkel Ferencz zenésítette meg; 1880-ban elő is adták, de nem aratott sikert. «A költő szerelme» cz. drámája csaknem egészen meg van; önmagát rajzolja benne Tóth Ede. Más töredék munkái: «Zrinyi Péter», «A gyűrűs zsidó», «Rákóczi», «Az emancipált nők», «Az aratók», «Cserebogár», «Az özvegy asszony» és «A radnai búcsú». Néhányuk csak a czíme és személyzete van meg: «A polgári házasság», «A pénz», «Deák Ferencz» stb.

Tóth Edének nevét «A falu rossza» tette halhatatlanná; olyan munka ez népszínműveink között, mint «Bánk bán» tragédiáink közt, még eddig egyiket sem érték utol. Szigligeti, a népszínmű megteremtője, már-már letűnt a színpadokról, elavult; de «A falu rossza» győzelmes hirdeti írója dícsőségét ma is, nemcsak a hazában, hanem annak határain kívül is. Németre Sturm Albert («Der Dorflump»), finnre Falava Antal («Kilän heittiö») fordította le; s különösen a finnek nagyon kedvelik. A «falu rossza» a magyar falusi életnek eddig legköltőibb s mégis talán legigazabb rajza: hatalma: egyszerűségében, természetességében áll; ezekhez járul még meséjének ügyessége, jellemének, különösen típusainak (Gonosz, Finum, Göndör) kiváló volta. Nyelve pedig olyan, mint Petőfié «János vitéz»-ében.

Másik jeles alkotása «A toloncz», a reális életnek megrázó képe. Látszik rajta, hogy írója már megismerte a nagyvárosi élet sötétségeit, azokat a kis néma tragédiákat, a melyekről ezren mitsem tudunk, de a mely a maga körében szintoly megsemmisítő, mint nemzetek bukása. E darabjában az alapszín sokkal sötétebb, mint «A falu rossza»-ban. De érdekes humora itt is kitűnő alakra talál: a zagyva nyelvű, hazátlan vándorlegényben, Mrawesákban.

Verseket is írt Tóth Ede, valami száz darabot. Gyenge kísérletek; de népdalai közül máig is él néhány gyönyörű: «Nem siratlak, nem vádollar», «Ha kiülök busolni az udvarra», «Húzzad, húzzad keservesen!» Ezeknek nagyrészt népszínműveiben használta fel.

Koporsójánál Szigligeti szép beszédet mondott. Magát látta megifjodni az elhunytban, — mondá — s azt hitte, hogy a természet rendje szerint nem az öreg az ifjúéra, hanem az ifjú tesz majd virágot az öreg sírjára... A sors másképen akarta.

Oláh Gábor.

Ál szemérem- és a gáncsolástól való félelem többször bírnak rossz cselekedetekre, mint jókra; és az erénynek csak azon kell pirulnia, a mi rossz.

Rousseau.

KÉPEINKHEZ.

Az egyik történeti festmény. Azt a jelenetet örökíti meg a művész, mikor Széchi Dezső — vagy a mint az újabb kutatások kiderítették: *Dénes* ruhát cserél Róbert Károly magyar királlyal, hogy a haláltól megmentse. A körülöttük fölmeredő sziklák tetején Bazarád Mihály havasalföldi vajda emberei hajigálják, görgetik le a hatalmas sziklatömböket a fényes királyi seregére.

Minő csüggettség szállotta meg a király hivat, csendes, háladatos érzéstől áthatott megadás a király arczát. Csak a hős magyarnak ragyog önérettől, a hűséges önfeláldozás csodálatos erejétől egész lényé.

Az ilyen tárgy méltó a festő ecsetére!

*

Másik képünk kedves családi jelenetet ábrázol. Együtt van a háznak apraja és nagyja. Egyszer csak betoppan a gazda. A vásárból jött, a tarisznyából előkerülnek: a mézeskalács, kifli, egyéb vásárfia, az anya kiosztogatja a gyermekek között, az apa nyönyörködve nézi, s oda fordul mindenkinek a figyelme, mert nagy dolog ám az, ha vásárfia kerül a házhoz. Még a kis pendelyes gyermek is fölesenkodik anyjához, hogy átvegye tőle a kívánatos holmit. Ilyen nagy esemény történvén, a szomszédokból is átjönnek, s van kelete a perecznek, melyet a katonasapkas bácsi ékes szavakkal kínálgat a gyermeknép nagy öröme.

AZ ISKOLA VILÁGÁBÓL.

A kaposvári állami főgimnázium kebelében gyorsírókor alakult. Bohdanezky L. tanár úr vezetése alatt, a következő tisztviselőkkel: Titkár Radó A. VII. o. tan., jegyző Fuchs A. VI. o. tan., pénztáros Kentzler H. VI. o. t. Előadók: Weisz S. és Simon J. VI. oszt. tan. A kör lapot is ad ki, ennek szerkesztői lettek Radó A. és Beck J. VII. o. tanulók.

Diák-mulatságok. A sátoraljai helyi kath. piarista főgimnázium február 12-dikén «Kazinczy-önképzőkör»-ének közreműködésével színelőadással egybekötött táncmulatságot rendezett a városi színházban. A hangverseny főbb pontjai ezek voltak: 1. «Ima». Verditől, előadta az énekiskola vegyes kara. 2. «Rhapsodie hongroise II.» Lisztől, előadta zongorán Malártsik Lajos III. és Barna G. VIII. oszt. tanulók. 3. «A bajusz», Aranytól, előadta Farkas Dezső VIII. o. tan. 4. «Losonc pusztulása»-t Fehér Andor VIII. és Bánóczy B. IV. o. tan. adták elő. Végül pedig Wagner «Hajnal csillaga»-val bezárta a vegyeskar a fényes műsort. — A *székelyudvarhelyi állami főreáliskola* ifjúsága márczius 2-dikán a vármegyeház dísztermében a kirándulási alap javára táncszéppal egybekötött műkedvelői előadást rendez, melyen Makai Emil «Tudós professzor Hatvani» cz. verses vígjátéka kerül színre. — A *dévai állami főreáliskola* «Salamon Ferencz-önképzőkör»-e felében saját alapja, felében az ifjúsági zene- és gyorsíró-alapok javára márczius 2-dikán hangversenyt rendez. A műsort teljesen az ifjúság számai fogják betölteni. A hangversenyt tánc követi. — A *nagyváradai felső keres-*

kedelmi iskola tanári kara és ifjúsága az ifjúsági segítő-egyesület javára február 17-dikén d. e. 11 órakor, a kereskedelmi csarnok dísztermében a répköltészet köréből sikerült előadást rendezett változatos műsorral. A hangversenyen Rothart Nándor, Tomm Béla tanár és Waldmann Géza urak szerepeltek. Az ifjúság köréből pedig Eliás Márton, Goldstein Sándor és Klein Manó felső osztályú tanulók. — A *budapesti kegyestanítórendi főgimnázium* segítő-egyesülete február 23-dikán este a budapesti katolikus kör nagyszobájában hangversenyt rendezett. A műsorból ki kell emelnünk a jelesen előadott Kisfaludy Károly vígjátékát («Nem mehet ki a szobából»), melyben Entz Ferencz és Laban Antal tűntek ki. A műsoron kuruczdalok is szerepeltek. — A *körmöcbányai főreáliskola* ifjúságának február 9-dikén diákújra volt, melyet hangverseny előzött meg. Ennek műsorát az ifjúsági ének- és zenekar töltötte ki sikerült számaival. Ezután kedélyes táncmulatság következett, mely kivilágos kivirradtig tartott. A jótékony czélnek a hangverseny 400 koronát jövedelmezett.

TUDOMÁNY, IRODALOM.

Felhívás előfizetésre. Lapunk szerkesztője, Gaal Mózes előfizetést hirdet «*Aranyos kőr*» cz. kötetére. Ez az egyetlen munkája, melynek a kiadója is ő maga óhajtott lenni. Összegyűjtötte benne küzdelmes, de szép gyermekkorának az emlékeit. Karácsonyi számunkban közöltünk ez emlékek közül egyet: «Két karácsonyeste» czímen. Lapunk előfizetői egy-egy gyűjtővet kaptak. Az előfizetési ár 2 korona, díszes példányra 3 kor. 50 fillér. A gyűjtőíveket márczius 10-dikére sziveskedjenek a begyűlt pénzzel együtt szerző nevére (Budapest, IV., Egyetem-u. 4. Franklin-Társulat) beküldeni.

A *Nagy Képes Világtörténetnek* most jelent meg a 85—86. füzet. E füzetek a nagy vállalkozás IV. kötetéből valók. Ez utóbbi két füzet képei között látjuk a *Romeo templomát*. Verona mellett van egy hatalmas templom s mellette egy záda. Arkádjait, kőpilléreit a pusztulás költészetével vonta be az idő. Az elhagyatott szent helyről odalátni Verona házára, a hol Julia élt, kinek halhatatlan emléket állított a legnagyobb költő. A barát, a ki a költőnél szerepel, talán itt élt e völgyben s meg-megfordult itt a jámbor szerzetesek közt. A vaskoronás longobárd királyok építették a klastromot, faragtatták pilléreit, melyeken a gyöngyosorok és csigavonalak közt ott a Megváltás jele, a kereszt. És messziről, a város felől virágzó fák illatát hozza ide a szél, a Julia kertjéből, a nagy erkély alól és suttogja a szerelem szívrontó hatalmát. A 87—88-dik füzet a keleti vallás prófétájáról, *Mohammedről* szól. A költők és beszélyírók szívesen és gyakran fordulnak a színes kelet felé, a hol születik a nap s a hol az arany tempál virága nyílik. A vallásuk is csupa költészet. Nem a titokzatos végtelené, hanem a szelid, költői határtalanság, mely aranyszínben ragyog. A mű első része a népvándorlás korát tárgyalja, Borovszky Samu akadémiai tag tollából, a második rész az izlámot az omájád dinasztia bukásáig. Ezt a részt dr. Goldzsiher Ignác írta.

Az egész nagy vállalat 12 kötetre terjed s Marczali Henrik jeles történetíró, akadémikus és egyetemi tanár szerkesztésében a legkiválóbb erők közreműködésével jelenik meg. Egy kötet ára díszkötésben 16 korona. Kapható részletfizetésre és füzetenként is

(egy füzet ára 60 fillér) a kiadó Révai Testvérek Irod. Int. Részv.-Társ. könyvkereskedésében (Budapest, VIII., Ullői-út 18.).

FEJTÖRŐ.

Számtani kérdés:

Melyik az a szám, a melyből köbgyököt vonva és az eredményt a szám számjegyeinek az összegével megszorozva ismét az eredeti számhoz jutunk?

(Gyárfás Elemér.)

Számrejtvény.

7. 12. 14. 14. VII. 16. Elektromos tünemény.
16. 10. IV. 3. X. Lovak sokasága.
III. II. I. 9. V. Drága ásvány.
11. 15. 14. 8. 4. Női név.
5. 6. 2. Számnév.
1. 13. II. Eső után következik.
10. VI. A 24 órából álló nap egy része.
VIII. IX. Felkiáltó szó.
1—16. Egy színmű.
I—X. Annak szerzője.

(Malátsik Lajos.)

Történelmi kérdés:

Hogy hívták azt a német királyt, ki hat ízben vezetett Itália ellen hadjáratot? Milanót leromboltatta és annak lakosait nyílt helyen letelepítette. Meghalt a Calycarnassusban. Mikor és mily alkalommal?

(Kollmann Jenő.)

Képrejtvény.

Megfejtési határidő 1901. márczius 3.

20. számban közölt fejtörő kérdések megfejtése:
Történelmi kérdés: Lahner György. Képrejtvény: Szép szó nyeri meg a szeretetet.

Helyesen fejtették meg: Papp Szász Tamás, Flam Róbert, Köszler Arthur, Reszely János, Dömötör Lajos, ifj. Hetényi Ákos, Neoschil Antal és Sándor, Pászthory Ödön és Imre, Blaskovics István, Alexy Lajos, S. Balás Imre, Mattyasovszky Lajos, Posch Károly és Emil, Ruzs Guidó, Zurányi Gusztáv, Szögyény István, László Pál, Pongrácz Pál, Viski Jenő, Borosnyay Oszkár, Goldfeld Jenő, Simonyi Kálmán, Prenoszil Béla, Horvát Andor, Politzer Hugó, Lázár Bertalan, Nagy Rudolf, Kiszely Géza, Kutlik Félix, Popper József, Kis Béla, Fink Tibor, Bydlo Hubert, Kuzma Albert, Kósa Miklós, Jankovics Ferencz, Bodócs István, Ronchetti József, Znojemszky Nándor, Pollák István és Aurél, Blau Miksa.

A kitűzött könyvjutalmat (Brózik K. «Középkori ázsiai utazók») Viski Jenő előfizetőnk nyerte meg Tordán.

A Vörösmarty-szobor javára «Vörösmarty-szám»-unk fejében folytatólagosan a következő tanintézetektől kaptunk adományokat:

Múlt heti kimutatásunk ————— 1094 kor. 48 fill.
Pozsony Sz. Györgyi kegyesr. gimn. 8 « 40 «
1102 kor. 88 fill.

SZERKESZTŐI TELEFON.

A. N. T. M. Vátozatos aláírásai dacára is ráismerünk az ön levelére, sőt végigolvastuk, de válaszolni reá fölöslegesnek tartjuk. Egyik cikkünknek ez volt a címe: «Légy szerény!» — azt ön bizonyára nem olvasta el, mert nem volt a «szerkesztői üzenetek» között. Jólátgatása egy kissé megfontolatlan, de hát a proféták nem is végeznek mindig háladatos munkát. Ha levélírási helyett egyszer fellátogat a szerkesztőségbe, egynémely tévedését szívesen helyreigazítom, sőt legutóbbi levelét is visszaadom. — V. o. t. Csurgó. A Goethefele ballada forlítása nem sikerült. Az epigrammáknak nincs tartalma és szelleme. — P. A. Verse nem üti meg a mértéket. A «Pompéji pusztulása» az egész évfolyamon át tart, a Verne-regényt márczius végére befejezzük. — L. P. Képrejtvényei elég ügyesek, de lapunkban nem közölhetjük; különben is képrejtvényünk nagyon sok van. — Hari Zsuzsika. Afféle mintákat a papírkereskedésekben lehet kapni, például Rigler Ede József-nél (Budapest, IV., Egyetem-tér). A rejtvényt szíveskedjék beküldeni, ha jó, közölni fogjuk. — Sphinx. A szóban forgó dolgozathoz egyedüli forrás a történelmi művek olvasása és a gondolkodás. Nemzetünk történetének ismerete is elegendő ahhoz, hogy megírhasa azt a dolgozatot. — K. F. (Pozsony.) Sem az egyik, sem a másik nem lehetséges. Ha pótlólag gimnáziumi érettségi vizsgálatot tesz, akkor lehet hallgatója az erdészeti akadémiának. — P. H. (Pozsony.) «Jóczik Jónás futása» (Tompá), «A vén császár» (Szemere Miklós), «Pázmán lovag» (Arany János). A monológok között sok a selejtes. Hatással szokták szavalni Gabányi «Kakasülön» cz. monológját. — M. R. V. (Három olvasója.) Szeliid és meleg érzelmek vannak a költeményben, de még nem üti meg azt a mértéket, melyet megállapítottunk. Onben úgy látszik van hajlandóság az írásra. Csak folytassa. — Ifj. Molnár Albert. «Természettudományi Közlöny», szerk. Budapest, VII. ker., Kerepesi-út és Erzsébet-körút sarkán. «Budapesti Szemle» szerk. Franklin-Társulat, Budapest, IV., Egyetem-utca 4. — Mutamur. 1. Márczius végén. 2. A Verne-regény márczius végéig tart. 3. Naptárt nem szoktunk előfizetőinknek adni. — Hegedős. A versikék gyöngék, nem közölhetjük. — K. J. (Pécs.) Rejtvényei nem felelnek meg. Történelmi kérdését mai számunkban közöljük. — Z. N. (Szeged.) Rejtvényei közül válogatunk. — Emericus. Dolgozata annak a czélnek, melyre készült, megfelelő, de lapunkban közlésre nem való. — T. L. (Pozsony.) Elolvassuk és jövő számunkban felelünk. — Sz. L. Az illető iskola igazgatósága részletes felvilágosítással szolgál erre nézve. Írásban forduljon hozzá. A középső osztályba csak akkor léphet át, ha a tantárgyakból, melyek a kereskedelmi-műveltség megvanak, a gimnáziumban nincsenek, vizsgálatot tesz. — P. Gy. Verse szívfacsaró, hátborzongató — és végtelenül lapos. A kit a múzsa homlokán csókol, az nem írhat így! — Ifj. T. Gy. A beküldött számtani társasjátéknak nem elegendő érdekessége, mert általános ismert. — B. J. Nem közölhető. — H. M. (Rózsahegy.) Vidéki Félix, V. Váci-körút. — P. J. Levelezőlapja későn érkezett, ezért maradt ki a megfejtők sorából. — Sz. E. Nem vesszük rossz néven. Ezentúl ügyelünk, hogy neve ne maradjon ki. — A többi levélre a jövő számban.

AJANDEKUL

kiválóan alkalmasak a
fotografáló készülékek.

Internamagikák, Sciopiconok,
mivel szórakoztató és tanulmányos idő-
töltést nyújtanak. B5 választékban lap-
hatók 8965

Veszprémi Samu utóda
PEJTSIK KÁROLY
fényképező-czikkék szaküzletében,
Budapest, IV., Károly-utca 1
Január hó 1-től füzet, IV., Város
ház-utca 1. szám, Standard-palota.
Kossuth Lajos-utca sarok.
Arjegyzeik kívánatra ingyen.

Kodakok albumok, kartonok.

Objektívek, kamarák. Filmek, lenvessék, vegyszerek.

FRANKLIN-TÁRSULAT NYOMTATVA.

TANULÓK LAPJA

A nmélt. vallás- és közoktatási miniszterium által 1896. május 26-án kelt 26808. sz. alatt, Budapest székesfőváros tanácsa által 1895. augusztus hó 20-án 7376. szám alatt ajánlott középiskolai ifjúsági hetilap.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:	FELELŐS SZERKESZTŐ	SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
Negyed évre ... 2 kor. 40 fill.	GAAL MÓZES.	Budapest,
Fél évre... .. 4 kor. 80 fill.	Kiadja a Franklin-Társulat magyar irodalmi intézet	IV. ker., Egyetem-utca 4. szám.
Égész évre ... 9 kor. 60 fill.	és könyvnyomda.	Kéziratokat nem adunk vissza.
Megjelenik minden vasárnap.		

KIRÁNDULÁSI ALAP.

Az iskolai jótékony egyesületek általában virágzanak. Alig van az országban valamire való iskola, a hol a szegényebb tanulókat könyvvel, télen ruhával, olesó vagy éppen ingyen ebéddel ne segítyeznék. És ez így van rendén. Sok a szegény tanuló, s ezeknek az ügyét felfogni kötelesség.

A testi nevelés fontosságának az érzete szükségessé tette főleg az utóbbi években azt is, hogy az egyes iskolák tanulói a szabad éj alatt, mezőn, ligetekben, játékra berendezett tereken játszdjanak; továbbá rendszeressé váltak a kirándulások. Az olyan városokban, melyeknek szép környéke van, a legszegényebb diák is részt vehet a gyalog-kirándulásokban. Zsebre vág egy darab kenyeret, szalonnát, vagy túrót, vagy a mi útravalója éppen akad, s félnapig vagy egész napig tartó kirándulásban együtt tart társaival. Ámde, ha több napra szóló, költséges útról van szó, holott tengelyen vagy vasúton is kell menni — esetleg egy-egy nagyvárost megnézni: akkor a szegényebb tanuló félrehúzódik, mert öt-hat forintja nincs, s pénz nélkül részt nem vehet a gyakran igen tanulságos, ismeretgyűjtésre föl-több alkalmas kirándulásokban.

A tavasszal Budapesten országos tornaverseny lesz. Minden középiskola készülődik reá. Ehhez kell pénz is, ruha is. Bármily csekélyre szabjuk a költséget: néhány forintra felrúg az; a szegénysorsú tanulók e szerint otthon maradnak. Lehet köztük akárhány ügyes tornász, a ki intézetének dicsőséget szerezne, — s bizonyára még több lesz a szegény fiúk között olyan, a ki Budapestet csak leírásból ismeri, pedig nagyon szeretné látni.

Kívánatos volna, ha megadatnék a mód a

szegénysorsú diákoknak is arra, hogy a hasznos, de költséges nagyobb kirándulásokban részt vehessenek. Teremteni kell minden iskolában kirándulási alapot. Igaz, hogy minden irányban megindul a gyűjtés, hogy ez már gyakran terhet ró a szülőkre, de hát nagyon szerényen kezdve, szerényen folytatva is meg lehet a kirándulási alapot teremteni. Az iskolák kebelében maga az ifjúság csinálhatja meg. Ha minden tanuló — a ki teheti — havonta négy-öt fillért rak össze a maga ingyen való jóakaratóból, néhány év alatt nagy összeg áll a szegény tanulók rendelkezésére. Ez a garas adó nem ró senkire terhet, mert nem kötelező.

Mily jól eső érzés az a tanulóársaknak, ha egy-egy kiránduláson ott láthatják azokat is, a kiknek a költségeit ők rakták össze, minden kényszer és rábeszélés nélkül. Az alapot megteremteni a legkönnyebb dolog. Még csak tisztikar, közgyűlés, kisebb vagy nagyobb végrehajtó-bizottság sem kell hozzá. Minden osztályban összegyűjti a fillérek egy tanuló, átadja az osztályfőnöknek, az pedig beszámol vele az igazgatónak. Az ifjúsági önképzőkör és zene-egyesület évenként egyszer hangversenyt rendez a kirándulási alap gyarapítására, s az összeg nőni fog. Jut belőle a szegény tanulók gyámolítására, marad fölösleg is. A mi egy évben befoly, azt bizvást szét is lehet osztani alkalomadtán, akkor is, ha egy-egy osztály kisebb útra megy.

Telik belőle uzsonna, ebéd a szegényebbeknek, s legalább részt vesz a kirándulásban az egész osztály.

A tornaversenyre is fel lehet így küldeni a jó tornászokat — az intézet költségén; jótétemény is ez, de egyúttal buzdítás a szegényekre nézve, hogy jó viselettel, szorgalommal és testi ügyessé-